

PERSPECTIVA

LEGNICKIE STUDIA
TEOLOGICZNO-HISTORYCZNE

Rok VII Nr 2 (13)

ISSN 1730-4172

Legnica 2008

RADA NAUKOWA

ks. Władysław Bochnak, ks. Stanisław Araszczuk, ks. Tomasz Czernik,
ks. Tadeusz Dąbski, ks. Dominik Drapiewski, ks. Bogusław Drożdż,
ks. Andrzej Jarosiewicz, ks. Jan Klinkowski, ks. Stanisław Kusik,
ks. Adam Lasek, ks. Józef Lisowski, ks. Mirosław Makowski,
ks. Marek Mendyk, ks. Marek Osmulski, ks. Jan Pazgan,
ks. Zbigniew Radziwołek, ks. Leopold Rzodkiewicz (*przewodniczący*),
ks. Sławomir Stasiak, ks. Czesław Włodarczyk, ks. Bogusław Wolański

RECENZENCI

ks. dr hab. Ignacy Bokwa (UKSW – Warszawa)
ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski (UKSW – Warszawa)
ks. prof. dr hab. Bogdan Ferdek (PWT – Wrocław)
ks. dr hab. Mieczysław Kogut (PWT – Wrocław)
prof. dr hab. Leszek Koczanowicz (DSW – Wrocław)
ks. dr hab. Krzysztof Konecki (UMK – Toruń)
dr hab. Józef Marecki (PAT – Kraków)
ks. dr hab. Jerzy Machnac (PWT – Wrocław)
ks. dr hab. Mirosław Mróz (UMK – Toruń)
ks. dr hab. Stanisław Pisarek (UŚ – Katowice)
o. dr hab. Roland Prejs OFMCap (KUL – Lublin)
ks. dr hab. Jan Przybyłowski (UKSW – Warszawa)
ks. dr hab. Mariusz Rosik (PWT – Wrocław)

Redaktor naczelny

KS. BOGUSŁAW DROŹDŹ

Skład i łamanie tekstu

Małgorzata Wilczyńska

Informacja o PRENUMERACIE na adres redakcji

Biblioteka im. Jana Pawła II

ul. Jana Pawła II nr 1, 59-220 Legnica

tel. 076 7244127, e-mail: redakcja@perspectiva.pl

www.perspectiva.pl

Słowo wstępne

Trwający od 16 października 2007 r. I Synod Diecezji Legnickiej coraz bardziej próbuje wnikać w świadomość wiernych. Będąc szczególnym doświadczeniem Kościoła partykularnego łączy on duchowieństwo z osobami świeckimi poprzez cele i środki religijno-moralne. Krwiobieg „życia” Synodu tworzą trzy wymiary: decyzyjny – skupiony w osobie biskupa diecezjalnego, duchowy – nawołujący i podejmujący dzieło stałej modlitwy chrześcijan w intencjach synodalnych, oraz organizacyjny – czyniący z Synodu sprawnie działającą instytucję kościelną. Tak uchwycony dynamizm Synodu stara się umocnić, a nawet w niektórych sektorach ożywić duszpasterski zapal, który zawsze ze względu na duchowe dobro wiernych winien być dostrzegany, odnawiany i urzeczywistniany we wszystkich uwarunkowaniach, w jakich przychodzi żyć współczesnym chrześcijanom.

Pomimo tego, że czasopismo *Perspectiva. Legnickie Studia Teologiczno-Historyczne* niniejszego wydania, nie zawiera artykułów bezpośrednio odwołujących się do Synodu diecezjalnego, to jednak obecny tom wchodzi w tę synodalną atmosferę, którą słusznie „oddychają” wszystkie działania szeroko rozumianego duszpasterstwa aktualizowanego w diecezji legnickiej.

Problematyka 13. tomu jest zróżnicowana. Jej wielobarwność okazuje się jednak jej atutem, ponieważ zbiera w jednym miejscu wiele interesujących dyskursów opatrzonych merytorycznie bogatymi uwagami. Autorzy poszczególnych artykułów, jak i ich recenzenci reprezentują różne środowiska naukowe uprawianej w Polsce teologii, filozofii i historii.

Dziękujemy Panu Bogu, że błogosławi tej pracy i *Perspectiva* nadal ukazuje się drukiem, i może trafiać do rąk Szanownych Czytelników. Jesteśmy wdzięczni wszystkim tym, którzy okazują gesty życzliwego wsparcia temu dziełu.

Ks. Bogusław Drożdż
Redaktor

Legnica, dnia 8 grudnia 2008 roku, w uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny.

TABLE OF CONTENTS

<i>Ignacy Bokwa</i> Wolfgang Welsch's conception of the transversal intellect	5
<i>Ireneusz Celary</i> Domestic Church as the believing and evangelizing community ...	30
<i>Tomasz Czernik</i> The status of religion in the human experience	44
<i>Bogusław Drożdż</i> „Parishity” virtue of the parish council members. Pastoral workshops	53
<i>Tadeusz Fitych</i> 270 anniversary of re-erection of Saint Bartolomeo Parish in Czerмна. Remarks on the history of Malá Čermná village	69
<i>Artur Karbowski</i> Moral theology in service of primary value of the human being	90
<i>Jan Klinkowski</i> Disappearance of the Ark of the Covenant in the light of biblical texts and the tradition	103
<i>Krzysztof Lewandowski</i> Specificity of the vocation ministry	125
<i>Aleksandra Mazurek</i> World federation thanks to peace – Emery Reves and his theory ..	138
<i>Jan Pazgan</i> Art and politics	151

<i>Krzysztof Serafin</i> Fryderyk Nietzsche – Józef Tischner Justification of the existence	163
<i>Marek Stępień</i> Bishops of the diocese in Augustów, i.e. in Sejny (1818-1925) and the Holy See	191
<i>Józef Swastek</i> <i>Władysław Bochnak</i> Life, organizational and scientific activity of the priest Stanisław Piórkowski	223
<i>Wacław W. Szetelnicki</i> Iconography of the litany of Sacred Heart of Jesus included in the program of stained-glass windows from Sacred Heart of Jesus church in Legnica	234
<i>Krzysztof Z. Wiśniewski</i> Trinity and creation in the theology of Jürgen Moltmann. Trends of criticism	289
 <i>SOURCE TEXTS</i>	
<i>Kazimiera Jaworska</i> Opposition of the state authorities against planned by the bishop Bolesław Kominek entrusting the parish of Krzeszów to Congregation of the Sacred Heart. An example of the state policy towards the orders during the postwar period of time	331
<i>Franciszek Kwaśniak</i> Servant of God, the priest Antoni Dujlović	344
 <i>REVIEW</i>	 359

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

- Ks. Ignacy Bokwa*
Wolfganga Welscha koncepcja rozumu transwersalnego 5
- Ks. Ireneusz Celary*
Kościół domowy jako wspólnota wierząca i ewangelizująca 30
- Ks. Tomasz Czernik*
The status of religion in the human experience..... 44
- Ks. Bogusław Drożdż*
Cnota „parafialności” członków rady parafialnej.
Warsztaty pastoralne 53
- Ks. Tadeusz Fitych*
Rocznica 270-lecia reerekcji parafii św. Bartłomieja
w Czeremnej. Uwagi do dziejów wsi Mała Čermná 69
- Ks. Artur Karbowski*
Teologia moralna w służbie prymarnej wartości człowieka 90
- Ks. Jan Klinkowski*
Zaginięcie Arki Przymierza w świetle tekstów
biblijnych i tradycji 103
- Ks. Krzysztof Lewandowski*
Specyfika duszpasterstwa powołań 125
- Aleksandra Mazurek*
Weltföderation durch Frieden – Emery Reves und seine Theorie .. 138
- Ks. Jan Pazgan*
Sztuka a polityka 151

<i>Krzysztof Serafin</i> Fryderyk Nietzsche – Józef Tischner. Usprawiedliwienie bytu	163
<i>Ks. Marek Stepień</i> Biskupi diecezji augustowskiej czyli sejneńskiej (1818-1925) a Stolica Apostolska	191
<i>Ks. Józef Swastek</i> <i>Ks. Władysław Bochnak</i> Życie, działalność organizacyjna i naukowa księdza Stanisława Piórkowskiego	223
<i>Wacław W. Szetelnicki</i> Ikonografia litanii do Najświętszego Serca Pana Jezusa zawarta w programie witraży z kościoła Najświętszego Serca Pana Jezusa w Legnicy	234
<i>Ks. Krzysztof Z. Wiśniewski</i> Trójca i stworzenie w teologii Jürgena Moltmanna. Kierunki krytyki	289

TEKSTY ŹRÓDŁOWE

<i>Kazimiera Jaworska</i> Sprzeciw władz państwowych wobec planowanego przez biskupa Bolesława Kominka powierzenia parafii Krzeszów Zgromadzeniu Księży Sercanów. Przykład polityki państwa wobec zakonów w okresie powojennym	331
<i>Franciszek Kwaśniak</i> Sługa Boży ksiądz Antoni Dujlović	344

RECENZJE, OMÓWIENIA I SPRAWOZDANIA

- CHARLES TAYLOR, *A Secular Age*
England 2007, ss. 874
(Ks. Tomasz Czernik) 359
- GUIDO CATTABENI, *Dziecko przybyłe z daleka.*
Adopcja i rodzina zastępcza
Warszawa 2008, ss. 124
(Piotr Sutowicz) 363
- Dzieje Kościoła w Polsce*, RED. ANDRZEJ WIENCEK
Warszawa – Bielsko Biała 2008, ss. 558
(Ks. Mariusz Rosik) 365
- NICHOLAS WHITE, *Filozofia szczęścia. Od Platona do Skinnera*
Kraków 2008, ss. 167
(Krzysztof Serafin) 367
- KS. KONRAD GŁOMBIK, *Jedność dwojga. Prekursorski charakter*
personalistycznego rozumienia małżeństwa w ujęciu
Herberta Domsa (1890-1977)
Opole 2007, ss. 517
(Ks. Tadeusz Reroń) 374
- JADWIGA STANISZKIS, *Ontologia socjalizmu*
Kraków – Nowy Sącz 2006, ss. 308
(Ks. Tadeusz Fitych) 379
- MATEUSZ NIEĆ, *Rozważania o pojęciu polityki w kręgu*
kultury attyckiej. Studium z historii polityki i myśli politycznej
Kraków – Wrocław 2006, ss. 268
(Krzysztof Serafin) 385
- Teologiczne odczytywanie stworzenia*, RED. ANTONI KLUPCZYŃSKI
(Materiały z sympozjum naukowego WT UAM, 11 kwietnia 2008)
Poznań 2008, ss. 141
(Ks. Krzysztof Z. Wiśniewski) 390

- Ks. PIOTR NITECKI, *Włocławskie dzieje ks. Stefana Wyszyńskiego*
Warszawa 2008, ss. 319
(Piotr Sutowicz) 396
- Wosadnik. Modlitwy a kęrluše za katólskich Serbow,*
TOWARZYSTWO ŚW. CÝRYLA I METODEGO
Budziszyn – Praga 2008, ss. 1132
(Ks. Mariusz Majewski) 401
- Ks. MARIUSZ ROSIK
Sprawozdanie ze zjazdu Sekcji Biblijnej Komisji Nauki Wiary
przy Konferencji Episkopatu Polski oraz komentatorów serii:
Nowy Komentarz Biblijny
(Warszawa 03.06.2008) 405

Seria: BIBLIOTEKA DIECEZJI LEGNICKIEJ

- T. 1: Ks. STANISŁAW ARASZCZUK (RED.), *Wierność i obrona wiary*, Legnica 1996, ss. 174.
- T. 2: Ks. BOGUSŁAW DROŹDŹ, *Wychowawcza funkcja Kościoła w społeczeństwie pluralistycznym. Studium pastoralne*, Legnica 1997, ss. 198.
- T. 3: Ks. MAREK KORGUL, *Działalność i refleksja katechetyczna w Kościele na Dolnym Śląsku w okresie powojennym*, Legnica 1997, ss. 242.
- T. 4: Ks. MAREK ADASZEK, Ks. STANISŁAW ARASZCZUK, *Święte Triduum Paschalne*, Legnica 1997, ss. 124
- T. 5: Ks. MAREK KORGUL (OPRAC.), *Dydaktyka dla katechetów*, Legnica 1997, ss. 184.
- T. 6: Ks. STANISŁAW KUSIK, *Dzieje Kościoła Katolickiego w dekanacie legnickim w latach 1945-1986*, Legnica 1998, ss. 292.
- T. 7: Ks. RADOSŁAW KISIEL, *Antropologiczne implikacje encyklik Jana Pawła II*, Legnica 1998, ss. 308.
- T. 8: Ks. KRZYSZTOF BOJKO, *Działalność duchowieństwa katolickiego w Związku Harcerstwa Polskiego w latach 1921-1939*, Legnica 1998, ss. 280.
- T. 9: Ks. SŁAWOMIR JAN STASIAK, *Eschatologia w Listach Pasterskich. Specyfika terminów rzeczownikowych*, Legnica 1999, ss. 229.
- T. 10: Ks. LEOPOLD RZODKIEWICZ, *Jezus Chrystus w kulturze antycznej. Stanowisko Klemensa Aleksandryjskiego*, Legnica 1999, ss. 208.
- T. 11: KAZIMIERA JAWORSKA, *Etos społeczeństwa polskiego doby saskiej w świetle ówczesnych kazań*, Legnica 1999, ss. 368.
- T. 12: Ks. ANDRZEJ BOKIEJ, *Cywilizacja łacińska. Studium na podstawie dorobku historiozoficznego Feliksa Konecznego*, Legnica 2000, ss. 221.
- T. 13: Ks. JAN KLINKOWSKI, *Zużytkownie Starego Testamentu w Nowym. Studium egzegetyczne tekstów w Ewangeliach synoptycznych*, Legnica 2000, ss. 259.
- T. 14: Ks. WŁADYSŁAW BOCHNAK, *Religijne stowarzyszenia i bractwa katolików świeckich w diecezji wrocławskiej od XVI wieku do 1810 roku*, Legnica 2000, ss. 311.
- T. 15: Ks. BOGUSŁAW DROŹDŹ (RED.), *Na progu trzeciego tysiąclecia. Refleksja teologiczna w środowisku legnickim*, Legnica 2001, ss. 615.

- T. 16: Ks. TADEUSZ FITYCH, *Na tropach świętego Józefa. Zestawienie polskiego piśmiennictwa z okresu XVII-XX wieku*, Legnica 2001, ss. 260.
- T. 17: Ks. ANDRZEJ BOKIEJ, *Intuicja a intelekt. Krytyka filozoficznych poglądów Henryka Bergsona na tle filozofii francuskiej XIX wieku*, Legnica 2001, ss. 72.
- T. 18: Ks. PIOTR LISZKA CMF, *Teologia hiszpańska w pierwszych siedmiu wiekach chrześcijaństwa*, Legnica 2001, ss. 162.
- T. 19: Ks. BOGDAN FERDEK, *Teologiczna futurologia. „Daję wam przyszłość, jakiej oczekujecie” (Jr 29, 11)*, Legnica 2001, ss. 244.
- T. 20: Ks. TOMASZ BŁASZCZYK, *Fakultet Teologii Katolickiej Uniwersytetu Wrocławskiego w latach 1811-1914. Aspekt historyczno-prawny*, Legnica 2001, ss. 300.
- T. 21: Ks. DARIUSZ MIKODA, *Eseje etyczne*, Legnica 2003, ss. 180.
- T. 22: Ks. TOMASZ CZERNIK, *Koncepcja człowieka i społeczności George'a Santayany. Studium antropologiczno-społeczne*, Legnica 2004, ss. 282.
- T. 23: MAREK KOSIŃSKI, *Volk Gottes auf dem Weg. Reflexionen zu kirchlicher Erneuerung und Neuevangelisierung*, Legnica 2005, ss. 323.
- T. 24: Ks. JAN KLINKOWSKI, *Refleksja nad Apokalipsą*, Legnica 2005, ss. 158.
- T. 25: Ks. BOGUSŁAW DROŹDZ (RED.), *Eucharystia życiem Kościoła i świata. Refleksja teologiczna w środowisku legnickim*, Legnica 2007, ss. 365.
- T. 26: SŁAWOMIR TORBUS, *Listy św. Pawła z perspektywy retorycznej*, Legnica 2006, ss. 286.
- T. 27: Ks. ZBIGNIEW RADZIWOLEK, *Dary Ducha Świętego w życiu chrześcijanina. Studium biblijne na podstawie Corpus Paulinum*, Legnica 2006, ss. 332.
- T. 28: Ks. ZBIGNIEW WALESZCZUK (OPRAC.), *Biskup Wilhelm Emmanuel von Ketteler – Nauczanie społeczne*, Legnica 2006, ss. 244.
- T. 29: O. HUGOLIN LANGKAMMER OFM, *Teologia biblijna Starego i Nowego Testamentu*, Legnica 2006, ss. 446.
- T. 30: Ks. JAN KLINKOWSKI, *Analiza dramatyczna Ewangelii św. Jana*, Legnica 2007, ss. 492.
- T. 31: Ks. ANDRZEJ PŁAWIAK, *Model pasterza w Apokalipsie 1-3 i Listach Pasterskich. Studium porównawcze*, Legnica 2007, ss. 412.
- T. 32: S. WIESŁAWA PRZYBYŁO ASC, *Duchowość zakonna. Studium w świetle pism św. Marii De Mattias i dokumentów Zgromadzenia Sióstr Adoraterek Krwi Chrystusa*, Legnica 2008, ss. 421.
- T. 33: Ks. BOGUSŁAW DROŹDZ (RED.), *Z miłości do Kościoła. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Infulatowi Profesorowi Władysławowi Bochnakowi*, Legnica 2008, ss. 584.